

Rhinopneumonie belangrijke abortus oorzaak bij paarden

Rhinopneumonie bij paarden wordt veroorzaakt door EHV type 1 en 4. EHV4 komt veel voor in Nederland en veroorzaakt vooral griepachtige verschijnselen. EHV1 komt minder vaak voor, maar is wel veel pathogener en wordt regelmatig gevonden als oorzaak van infectieuze abortus bij paarden. Voor het vaststellen van EHV1 of EHV4 als oorzaak van abortus is snelle en gevoelige diagnostiek beschikbaar.

Verschijnselen EHV1 en EHV4

EHV1 en EHV4 kunnen beide respiratoire klachten veroorzaken. EHV1 kan daarnaast abortus en incidenteel neurologische verschijnselen veroorzaken, terwijl EHV4 maar af en toe abortus veroorzaakt en nog nooit als oorzaak voor zogenaamde abortusstormen beschreven is. EHV4 is ook nog nooit overtuigend aangetoond als oorzaak voor de neurologische vorm. EHV4 zien we wel vaak bij gespeende veulens en jaarlingen als respiratoir probleem waarbij gebrek aan eetlust, koorts, neusuitvloeiing en hoesten kunnen optreden. De eerste symptomen van een EHV1 infectie zijn meestal vergelijkbaar met die van EHV4. Drie tot tien dagen later kunnen echter incidenteel ook verlamingsverschijnselen optreden, variërend van een overloopblaas, een slappe staart, problemen met de coördinatie tot een totale verlamming van de (achter) benen. Abortus als gevolg van een EHV1 of EHV4 infectie kan vanaf 2 weken tot 4 maanden na infectie optreden.

Het vaststellen van de oorzaak

Het vaststellen van de oorzaak is nodig om de juiste maatregelen te kunnen treffen. Het meest gevoelig is het aantonen van het virus door middel van een PCR-test. In geval van abortus is de combinatie van PCR-testen in een longaspiratie biopt van de verworpen vrucht en een vaginaal swab van de merrie zeer betrouwbaar gebleken om EHV1 of EHV4 als oorzaak van abortus aan te tonen. In geval van respiratoire verschijnselen kan dit door middel van

een neusswab, genomen tijdens of vlak na de koortspiek.

In geval van neurologische verschijnselen is het verstandig, omdat EHV1 ook tijdelijk in het bloed circuleert, ook een bloedmonster in te sturen voor PCR-onderzoek. Omdat de periode van uitscheiding via de neus en circulatie in het bloed niet precies hetzelfde zijn, is het insturen van zowel een neusswab als een bloedmonster aan te raden om de kans daadwerkelijk een diagnose te stellen te optimaliseren.

Kenmerken van herpesvirusinfecties

- Na infectie wordt geen goede en langdurige weerstand opgebouwd.
- Besmette dieren kunnen levenslang latent drager blijven.
- Het virus kan onder andere door stressfactoren weer gereactiveerd en uitgescheiden worden.
- Met goede hygiëne is verspreiding via de mens te voorkomen.

Monsternamen en insturen

Gevoelige diagnostiek is de combinatie van een PCR-test op een long aspiratiebipt van de verworpen vrucht en op een vaginaal swab van de merrie. Voor een betrouwbare diagnose dienen het bipt en de swab binnen ca. twee dagen na abortus genomen en verstuurd te worden. Kijk voor het afnameprotocol en een duidelijk instructie-filmpje met betrekking op een longaspiratiebipt op www.gddiergezondheid.nl.

Toelichting testen

- De combinatie van PCR onderzoek op een longaspiratiebiopt van de verworpen vrucht + PCR onderzoek een op vaginaal swab van de merrie geeft de meest betrouwbare informatie of EHV1 (of evt. EHV4) de oorzaak van de abortus is.
- PCR op longaspiratiebiopt geaborteerde foetus: Is meestal sterk positief in geval van rhinopneumonie abortus, maar omdat de foetus al verworpen kan zijn voordat deze zelf geïnfecteerd is, wordt de combinatie met een vaginaal swab aangeraden.
- PCR op vaginaalswab merrie: Goed alternatief bij afwezigheid van vrucht, mits swab binnen ca. 2 dagen na abortus wordt genomen.
- Sectie: Bij sectie op foetus en placenta wordt de diagnose rhinopneumonie abortus gesteld door een combinatie van macroscopisch beeld, histologisch onderzoek en PCR diagnostiek. Sectie van het veulen (bij voorkeur ingestuurd inclusief de placenta) blijft de gouden standaard omdat dan ook andere oorzaken van abortus kunnen worden aangetoond.
- Wanneer het de vraag is of er een infectieuze oorzaak voor de abortus is, ook kan het PCR abortus pakket worden aangevraagd op de combinatie van een stukje placenta en een longaspiratiebiopt. Hierbij wordt naast EHV1 en EHV4 ook getest op: *Streptococcus equi* subsp. *equi.*, *Streptococcus equi* subsp. *zooepidemicus*, *Neospora caninum*, *Coxiella burnetii*, *Chlamydophila abortus*, *Chlamydia psittaci*, *Leptospira interrogans* en equine arteritis virus

Advies na diagnose

Als rhinopneumonie wordt aangetoond dienen strikte hygiëne maatregelen te worden genomen. Met name direct of indirect contact van drachtige merries met een geaborteerde foetus/nageboorte en met besmette of verdachte paarden dient voorkomen te worden. Ook indirect contact via mensen en materialen zoals bijvoorbeeld voer- en drinkbakken, kleding, zadels en hoofdstellen dient voorkomen te worden.

